

Стварање нове копнене војске Италије

УДК: 355.351.001.73(450)

Томислав Јовановић, пуковник у пензији

У Копненој војсци Италије у току је реорганизација под радним називом Пројект Копнена војска – 2000. Планирано је да се формира нова копнена војска од 137.000 људи способних за обављање следећих задатака: одбрана националне територије и суверенитета Италије, пружање помоћи у случају природних катастрофа, ангажовање у заштити људских права, подршка мировним операцијама и решавање криза изван зоне одговорности Северноатлантског пакта. Стварање нове копнене војске Италије започето је 1998. године. До сада су завршене промене у области руковођења и командовања, а започето је формирање нове структуре Копнене војске и реорганизација управних и извршних позадинских органа.

Увод

Геополитичке промене у Европи крајем осамдесетих година нису довеле до распуштања Северноатлантског пакта. Напротив, измењена је његова доктрина и стратегија а структура, јачина и организација оружаных снага (ОС) земаља чланица прилагођене су захтевима НАТО-а ради „очувања мира и безбедности у свету“. Прихватањем такве улоге чланице Пакта су обезбедиле да НАТО остане инструмент водећих западних земаља и војноиндустријског комплекса у остваривању властитих циљева у другим земљама.

Италија је због својих интереса у свету, а посебно на Балкану и у Средоземљу, и очувања позиције у НАТО-у и Европској унији, прихватила политичку доктрину и стратегију Пакта које у потпуности спроводи. Према том опредељењу дефинисала је основне националне стратегијске поставке о употреби снага: одбрану националне територије, учешће у колективној одбрани земаља чланица НАТО-а, ангажовање у вишенационалним операцијама у подршци мира и међународне безбедности, учешћа у очувању институција државе и пружање помоћи становништву у случају природних катастрофа.

Новим доктринарним поставкама ОС Италије, а посебно Копненој војсци (КоВ) дата је значајна улога у стварању и очувању мира у свету под окриљем међународне заједнице. Ангажовање ОС и КоВ-а у међу-

народним операцијама подразумева и употребу силе, па су таква опредељења операционализована кроз:

- интеграције у оквиру НАТО-а које су у функцији одвраћања од употребе силе и решавања криза;
- билатералну и мултилатералну сарадњу у оквиру програма „Партнерство за мир“ и других сличних иницијатива;
- формирање сталних вишенационалних команди јединица;
- учешће у вишенационалним операцијама, посебно „операцијама подршке миру“, које имају највећи значај и најнепосреднији су облик остварења нове политике безбедности.

Променама у доктрини и стратегији НАТО-а и Италије условљена је реорганизација и прилагођавање структуре, састава и јачине КоВ-а и ново груписање снага у Италији.¹ Крајем осамдесетих година отпочето је смањивање броја бригада и јединица за обезбеђење борбених дејстава и борбено обезбеђење јединица нивоа пука и самосталног батаљона – дивизиона. Средином деведесетих година уследило је ново смањење јединица истог ранга, чиме је остварена идеја о редуковању снага у северној Италији груписаних према претходним стратегијама, из времена када је предвиђана могућност агресије Варшавског уговора. Упоредо се одвијао процес веће интеграције јединица КоВ-а Италије у Покретне снаге и Снаге за брзо реаговање НАТО-а, што је имало за последицу попуњавање дела јединица војницима по уговору.²

Промене у ОС и КоВ-у нису изазване само новонасталом геополитичком или стратегијском ситуацијом већ и стањем у економији које се из године у годину погоршава. У ствари, све западне земље значајно су смањиле финансијска средства за војне издатке, што је довело до рационализације и смањивања оружаних снага. Међутим, главни циљ није смањивање ОС већ и стварање ефикаснијег војног инструмента, макар и ограничене величине, високих борбених способности, који ће моћи да обави постављене задатке и да се успешно integriше у вишенационалне саставе. У вези с новим пројектом Копнене војске Италије, чија је реализација започета 1998. године, до сада су обављене измене у области руковођења и командовања. Осим тога, формирају се нове структуре Копнене војске и реорганизују управни и извршни позадински органи. Реорганизација је у току и њоме су обухваћени сви делови Копнене војске.

Промене у организацији руковођења и командовања у Копненој војсци

Промене у систему руковођења у свим структурама КоВ-а³ изведене су ради:

¹ Програм реорганизације КоВ-а израђен је током 1997. и 1998. године. Објављен је у „Војном часопису КоВ-а“ бр. 1/98. Крајем 1999. године усвојени су Одлука и Закон о преласку на професионалне оружане снаге. Професионализација ће се реализовати постепено, до 2005. године.

² Попуна КоВ-а отежана је последњих година због смањеног наталитета и повећања броја војних обвезника који одбијају да служе у ОС због савести.

³ Закон бр. 25, од 18. фебруара 1997. године.

– прилагођавања структуре командовања оперативних састава организационим моделима у НАТО-у;

– повећања нивоа ефикасности и оперативне готовости снага, и способности једног њиховог дела, за брзо упућивање на обављање задатака изван зоне НАТО-а;

– спровођење програма професионализације КоВ-а, односно преласка на професионално служење у свим јединицама које су намењене за употребу изван зоне одговорности Пакта и у Снагама за реаговање (хитно и брзо) у саставу НАТО-а;

– постепеног смањивања људства до 2005. године.

Према Закону о реформи највиших војних органа, начелник генералштаба одбране у целини организује планирање и употребу ОС, док су начелници ГШ видова одговорни за припрему свог вида. У саставу Генералштаба Копнене војске обављене су следеће промене:

– команде позадинских органа, преформирани у управе, ушле су у Инспекторат позадине (Транспорт и материјали, Интендантска, Административна, Санитетска и Ветеринарска служба);

– формиран је Инспекторат родова, у чијем саставу заменик инспектора за одређени род обавља и функцију команданта школе свог рода;

– реорганизован је Инспекторат школе;

– преформирана је Команда техничких органа у Главни одсек инжењера Копнене војске.

Нова организациона структура ГШ КоВ-а састоји се од:

Персоналног одељења, које је надлежно за вођење официра, подофицира, војника по уговору и војника на одслужењу војног рока. Одељење чине одсеци за вођење: официра, подофицира и цивила и војника, и одсек за правне послове;

Одељења за употребу снага, у чијем се саставу налазе четири одсека за планирање, обуку и правила, контролу наоружања и безбедност и војну полицију;

Одељења за позадинско обезбеђење, које је надлежно за дефинисање политике и доктрине у позадинском обезбеђењу Копнене војске. Одељење има пет одсека, за позадинску координацију, инфраструктуру, наоружање и муницију, командовање, контролу, везе и рачунаре и тактичку покретљивост;

Одељења за опште послове, у чијем су саставу одсек за опште послове и историјски одсек, издавачки центар КоВ-а, агенција за јавно информисање и агенција за промоцију регрутовања;

Одељења за опште планирање и финансије, које је формирано на основу реорганизације одсека за опште и финансијско планирање. У његовом саставу су четири одсека, за планирање, финансијско планирање и биланс, организацију КоВ-а и административни одсек.

Променама је створена нова структура КоВ-а, која је много флексибилнија него претходна. Начелнику ГШ КоВ-а сада су потчињени: командант оперативних снага КоВ-а, инспектор за позадину, инспектор

родова, инспектор школа и команданти војнотериторијалних региона (Север, Центар и Југ).

Реорганизацијом КоВ-а, поред осталог, требало је да се смањи број учесника у командовању, па су 22 команде које су у директној вези с начелником ГШ КоВ-а сведене на седам команди: на четири команде оперативних снага и три команде војнотериторијалних области.

Реорганизација оперативних снага Коппене војске Италије

Реорганизацијом оперативне компоненте КоВ-а оформиће се снаге способне да:

- ефикасно обављају задатке на националној територији и сарађују са другим снагама у очувању безбедности земље;

- пројектују снаге (довођење и груписање) у кризно подручје, садејствују с интервидовским и вишенационалним снагама ради спречавања избијања нестабилности и криза, осигурају националне интересе и доприносе колективној безбедности и очувању међународног легалитета;

- бране националну територију и учествују у заједничкој одбрани у оквиру Северноатлантског пакта.

На основу наведених функција развијен је концепт „пакета способности“⁴ у којем су предвиђени здружени састави као најпогоднији начин за компоновање снага. Ти састави оперативних снага КоВ-а формирани су као: снаге за пројектовање, снаге за реаговање, снаге за поседање и контролу територије, и снаге за одбрану.

„Пакет способности“ дефинисан је истовремено с реорганизовањем система руковођења и командовања КоВ-ом, када је утврђено да командант оперативних снага КоВ-а истовремено буде командант НАТО-а за КоВ на Јужноевропском војишту, чиме је обезбеђено јединство у командовању. Тај избор је условио прилагођавање организације руковођења и командовања КоВ-ом, па је формирана национална структура командовања, оспособљена да руководи свим оперативним снагама КоВ-а и да контролише њихову припрему. Та команда је постала надлежна за планирање и извођење операција у оквиру одбране територије, што је раније било у надлежности команде војног региона.

Команду оперативних снага КоВ-а чине:

- команда која може да прерасте у интервидовску и вишенационалну команду. Може да се распореди на било којем делу националне територије за обављање задатака оперативних снага или било где у свету у оквиру интервентних снага НАТО-а као команда италијанске дивизије у саставу Снага за брзо реаговање НАТО-а;

- команда оспособљена за хитно активирање у случају дуготрајног извођења операција и високог коефицијента губитака;

⁴ Концепт је објављен у „Војном часопису КоВ-а“ Италије, бр. 1, 1998.

– две команде предвиђене за обављање оперативних задатака повезаних са поседањем и контролом територије и спремне да сарађују с осталим институцијама државе у случају елементарних непогода или тешког нарушавања јавног реда и мира.

Оперативне снаге КоВ-а чине:

Команда снага за пројектовање, у Милану, којој су потчињене бригаде *Garibaldi*, *Folgore*, *Friuli* и осам пукова за тактичку и позадинску подршку и обуку. Предвиђено је да те јединице буду попуњене искључиво професионалцима;

Команда алпских снага, у Болзану, која је формирана од команде 4. АК, а потчињене су јој бригаде: *Taurinense*, *Julia* и *Tridentina* и осам пукова за тактичку и позадинску подршку и обуку. Бригада *Taurinense* намењена је за хитне интервенције и попуњена је професионалцима. Команда може део јединица да укључи и у снаге за пројектовање;

1. команда снага за одбрану, у Виторио Венету, која је образована од команде 5. АК, а потчињене су јој бригаде *Centauto*, *Ariete* и *Pozzuolo del Friuli*, као и осам пукова за тактичку и позадинску подршку и обуку;

2. команда снага за одбрану, у Напуљу, која је у фази формирања од људства и средстава Команде Јужног војно-територијалног региона, а биће јој потчињене бригаде *Granatieri di Sardegna*, *Sassari*, *Pinerolo* и *Aosta* и осам пукова за тактичку и позадинску подршку и обуку.

Прве две команде су оспособљене за извођење операција изван зоне употребе НАТО-а и могу да се ојачају интервидовским и вишенационалним деловима, када прерастају у делове ударних или комбинованих снага Пакта. Команданту оперативних снага КоВ-а потчињен је и командант за подршку који је одговоран за садејство и командовање оперативном и позадинском подршком. Потчињено му је око двадесет јединица нивоа пука противавионске артиљерије, авијације КоВ-а, артиљерије и инжињерије.

Промене у територијалној организацији

Реорганизацијом територијалне компоненте предвиђено је прецизније дефинисање командовања оперативним, позадинским и територијалним органима ради отклањања дуплирања надлежности и, истовремено, смањивања командних структура, органа за позадинско обезбеђење и администрације. Територијална организација је предимензионирана, па ће, према краткорочним и средњорочним плановима, бити радикално измењена. Програмом реорганизације предвиђено је:

- расформирање Северо-западног војног региона,
- преформирање Северо-источног, Тосканско-емилијанског и Јужног војног региона у Северни, Централни и Јужни војни регион;
- преименовање војних региона Сардиније и Сицилије у самосталне војне команде, које ће бити у саставу Централног и Јужног војног региона, као и преименовање ранијег Централног војног региона у Команду Рима.

Нове команде војних региона пренеће оперативне надлежности у обуци на ниже оперативне команде, а из области позадинског обезбеђења нижим позадинским командама. Задржаће и функције везане за уређење и одбрану територије, обезбеђење војне и државне имовине и инфраструктуре, санитетску и управну функцију, функције које се односе на војну обавезу, регрутовање и мобилизацију. Садашња организациона структура регионалних војних команди анализираће се и реорганизовати с намером да се оперативне команде (бригада) ослободе задатака обезбеђења и поселања територије, и да се на подручју војног региона формирају самосталне регионалне војне команде. Нове команде ће обављати задатке који су у надлежности војних региона, а нарочито контролу поселања и уређења територије и инфраструктуре.

Реорганизација позадине

Реорганизација сектора позадине значи напуштање статичне организације везане за територију. Наиме, тежи се стварању савремене организације позадине, с линијом интегрисаних команди, које су ефикасне, добро дефинисане и способне да обављају сложене задатке позадинског обезбеђења Коппене војске. Због нове стратегијске ситуације, као и заједничке потребе да се оствари економична организација позадине, хитно треба обавити следеће:

- реорганизовати позадину у бржи и ефикаснији систем, који се заснива на значајно аутоматизованом систему руковођења и командовања;

- функционално и структурно интегрисати позадинске службе које раде у сличним секторима и имају значајне вишкове, на пример, интендантску и административну службу;

- смањити број територијалних позадинских органа укрупњавањем и ограничавањем броја органа за одржавање и снабдевање специјалних система оружја;

- осигурати потпуну флексибилност позадине да би се могла прилагодити различитим оперативним ситуацијама, посебно у случају употребе снага изван зоне НАТО-а, када се значајно продужавају линије за снабдевање;

- потпуну контролу и на најнижим нивоима командовања, трошења ресурса, управљања финансијским средствима и кориштења аутоматизованих информатичких система.

Одлучено је, на основу тих захтева, да се редифинише систем руковођења и командовања позадинске организације, јер сада постоје три посредника у остваривању потчињености НГШ КоВ-а, а сваки од њих има значајно различите надлежности и задатке. Почетак реорганизације означен је формирањем Инспектората позадине, који је једини надлежан за руковођење свим активностима везаним за одржавање, снабдевање и превозење, а састоји се од: инспектора позадине, са

кабинетом; Централне групе за инспекцију; Одељења за координацију и општу подршку; три управе, за функционалне области (превожење и материјал, административно-интендантску и санитетско-ветеринарску област) и две команде позадинских области.

Измене у школском систему

Стручни старешински кадар и обучени војници за нове задатке КоВ-а, представљају приоритетни захтев и основни предуслов за остваривање циљева дефинисаних пројектом – Копнена војска 2000. Због тога, промена школског и система за обуку има посебан значај и приоритет. Реорганизацијом школског система, напушта се досадашња логика свеобухватног основног школовања и обучавања. Прелази се на перманентно обучавање и оспособљавање, што захтева прилагођавање метода обуке уз примену савремених и сложених средстава и прелазак са основног школовања на специјализацију и професионализацију.

Школски систем је потпуно централизован. Инспектору школа КоВ-а потчињени су: заменик инспектора за школовање официра, који је истовремено и командант Ратне школе; заменик инспектора за школовање подофицира и војника за професионално служење, који је истовремено и командант Подофицирске школе КоВ-а; Школа страних језика КоВ-а и Центар за селекцију и регрутовање.⁵

Сектор за школовање припадника родова и специјалности обједињен је на нивоу инспектора родова КоВ-а, коме су потчињени: Инспекторат родова, образован од расформираних инспектората за сваки род посебно, који је надлежан за обуку, израду правила и прописа и општу инспекцију, и пет заменика инспектора родова који су, истовремено, и команданти одговарајућих школа. Сваки заменик инспектора рода руководи стручним органима свог рода за обучавање и специјализацију.⁶ Осим тога:

- негује културу, традиције и смисао припадања роду или специјалности, разрађује начела употребе нижих јединица и техничка и стручна упутства и правила из њихове надлежности;

- на јединствен начин формулише основе за оспособљавање старешина и војника и верификује подударност садржаја обучавања с основним циљевима које је одредио НГШ КоВ-а и командант Оперативних снага КоВ-а;

⁵ Центар годишње може да прими око 60.000 кандидата.

⁶ Заменик инспектора за род пешадије руководи органима пешадије и Школом пешадије у Ђезану. Заменик инспектора за извиђачки, механизовани и оклопни род руководи органима за механизоване и оклопне јединице у Монтелибreti. Заменик инспектора за артиљерију руководи органима за артиљерију и Школом артиљерије у Браћану у чијем је саставу и Центар за обуку и специјализацију противавионе артиљерије у Сабаудији. Заменик органа за инжењерију руководи органима за инжењерију и Школом инжењерије у Риму (Чекињола). Заменик инспектора за везу и информатику руководи органима за везу и информатику и Школом за везу и информатику у Риму (Чекињола).

– организује обучавање, оспособљавање и преквалификацију за све припаднике свог рода и специјалности;

– припрема расправе и семинаре о посебним оперативно-управним искуствима;

– организује или руководи испитивањима која се односе на нову опрему и системе оружја.

У оквиру промена у школском систему, у току је и преформирање Алпске војне школе, која је била потчињена 4. АК (садашња Команда Алпских снага), и Падобранске војне школе у Центар за обуку падобранаца, који ће остати у саставу падобранске бригаде *Folgore*. У реорганизацији школа позадинских служби, које су претпочињене Инспекторату позадине, коришћене су исте полазне основе као и за родове и специјалности. На основу тога, образоване су:

– Санитетска стручна група, која је формирана у Санитетској школи;

– Административна и интендантска стручна група, које су формиране у оквиру команди Административне и Интендантске војне школе;

– Стручна група за превозење и материјал, која је формирана у Команди Школе за превозење и материјал.

Промене у обучавању регрута

За почетну обуку регрута у КоВ-у Италије сада постоји 25 јединица – центара за пријем регрута, нивоа пука или батаљона, у које годишње долази око 130.000 регрута. У центрима се обавља санитетски преглед и регрутима одређује специјалност – род, а ту се материјално опремају и завршавају основну обуку. После реорганизације за обуку у КоВ-у ће остати само 18 јединица – центара. Од тога је пет предвиђено за почетну обуку професионалаца (укључујући и жене), а за обуку војника на одслужењу војног рока намењено је 13 центара. Структура и број центара за обучавање регрута одређени су на основу потреба за регрутима у организацијским јединицама⁷ и с обзиром на:

– трајање војног рока које не може да буде краће од 10 месеци;

– постепени прелазак са садашњег комбинованог начина попуње КоВ-а на професионално служење;⁸

– одлуку да се задрже пукови и батаљони за обучавање ради задржавања и обезбеђивања расположиве инфраструктуре за обуку и уједначеног распореда јединица за обуку на читавој територији Италије, што треба да омогући регионализацију у служењу војног рока.

Да би се ублажиле последице скраћења војног рока на 10 месеци уведен је систем попуње јединица који се заснива на превазилажењу

⁷ До 2003. године број регрута са садашњих 130.000, смањиће се на 100.000, од чега ће 40.000 бити на професионалном а 60.000 регрута на обавезном служењу рока.

⁸ Да би се олакшао прелазни период и осигурало планирано бројно стање КоВ (137.000 припадника у 2005. години), предвиђена је могућност да војници који су одслужили војни рок остану у КоВ-у још годину дана, као војници по уговору – професионалци.

традиционалне поделе војног рока на почетну обуку и служење у борбеним јединицама. Обука и попуна борбене јединице спроводе се интегрисано и истовремено. Због тога су четири пука за обуку добила улогу центра за пријем регрута у којима регрути проводе неопходно време (највише 10 дана) да би завршили активности предвиђене за пријем, а потом се упућују у јединицу, где завршавају комплетну обуку.⁹

Закључак

Реорганизација КоВ-а Италије не одвија се очекиваним темпом због укупних социјално-друштвених и економских проблема. Осим тога, упоредо с реорганизацијом одвијају се припреме за прелазак на потпуно професионалне ОС до 2005. године, што је додатан проблем, па ће због свега тога реорганизација КоВ-а вероватно каснити, али неће бити доведена у питање. Да би се негативне последице што више умањиле приоритет у реорганизацији дат је Снагама за пројектовање тако да ће се Снаге за одбрану и контролу територије попуњавати професионалним војницима тек после 2005. године. У међувремену, наставиће се мешовита попуна јединица КоВ-а војницима на одслужењу војног рока и војницима по уговору – професионалцима.

⁹ Резултат таквог решења је да батаљони у пуковима основног рода, могу да буду 100 одсто попуњени, док је попуна јединица за тактичку и позадинску подршку око 70–80 одсто.